

Erityispiirteet

Tällä sivulla käsitellään rajat ylittävän perhesovittelun erityispiirteitä.

Ajankohta

Sovittelu voidaan aloittaa milloin tahansa. On kuitenkin suositeltavaa aloittaa se mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja mieluiten ennen kuin mitään oikeuskäsittelyä on pantu alulle.

Sovittelu on osoittautunut erittäin tehokkaaksi keinoksi ehkäistä ongelmia tilanteissa, joissa lapsen asuinpaikka siirtyy valtiosta toiseen. Sovittelu onkin erittäin suositeltava menettely kaikissa perheasioita koskevissa rajat ylittävissä riita-asioissa ja erityisesti silloin kun riita-asia koskee lapsen asuinpaikkaa. Sovittelu ei kuitenkaan sovellu kaikkien lapsikaappaustapausten ratkaisemiseen, minkä vuoksi olisi hyvän käytännön mukaista sisällyttää menettelyyn tilannetta kartoittava haastattelu. Sen avulla voitaisiin myös lievittää vanhempien huolestusta ja antaa heille lisätietoa sovittelusta.

Sovittelu ei saisi koskaan olla toiselle osapuolelle tekosyy lykätä konfliktin ratkaisemista. Tämä on erityisen tärkeää lapsikaappaustapauksissa, joissa on toimittava nopeasti.

Sovittelijoiden on kerrottava tästä osapuolille nimenomaisesti joko sovittelua koskevassa tiedotustilaisuudessa tai heti sovittelun alussa.

Sovittelun käyttöä olisi harkittava myös sen jälkeen, kun kaapattu lapsi on palautettu vakinaiseen asuinpaikkaansa, jotta voitaisiin välttää myöhempiä oikeusriitoja.

Tiivis yhteistyö hallinto- ja oikeusviranomaisten kanssa

Lapsikaappaustapauksissa, joissa otetaan yhteyttä keskusviranomaisiin ja/tai oikeusviranomaisiin, sovittelijan olisi selitettävä osapuolille sovittelun vaikutukset vireillä olevaan menettelyyn.

Joissakin maissa keskusviranomaisilla on omia erityiskoulutuksen saaneita sovittelijoita.

Tällä sivulla on luettelo keskusviranomaisista.

Sopimuksen täytäntöönpanokelpoisuus kaikissa asianomaisissa oikeusjärjestelmissä (tarvittavan oikeudellisen tiedon saaminen)

Sovittelussa aikaansaatu sopimus tuottaa tuloksia vain jos sillä on oikeusvaikutuksia ja se voidaan panna täytäntöön kaikissa oikeusjärjestelmissä, joihin asia liittyy.

Keskusviranomaiset tai kansainvälisen perhesovittelun yhteyspisteet voivat antaa lisätietoa asianomaisten oikeusjärjestelmien edellyttämistä menettelyistä.

Lisätietoja täytäntöönpanokelpoisuudesta eri jäsenvaltioissa on sivulla [Sovittelu jäsenvaltioissa](#).

Kielivaikeudet ja nykyaikaiset viestintäkeinot

Yleensä osapuolten on tärkeää osallistua sovitteluun kasvokkain. Tätä varten olisi helpotettava esimerkiksi viisumien ja muiden matkustusasiakirjojen saamista niissä maissa, joissa sovittelu tapahtuu.

Tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan olisi käytettävä yhteissovittelua, jossa molemmat asianosaiset valtiot ovat mukana.

Sovittelijalle on suurta etua siitä, että hän osaa kummankin osapuolen kieltä tai ainakin heidän yhteistä kieltään (jos pariskunnalla on sellainen). Kahden kulttuurin välisessä yhteissovittelussa voi riittää, että sovittelija puhuu toisen osapuolen kieltä ja ymmärtää toista, jos muuta ratkaisua ei löydetä. Osapuolten on kyettävä ymmärtämään kaikki oikeudelliset käsitteet. Kummankin osapuolen kieltä osaavan sovittelijan käyttämisestä on muutakin etua kuin se, ettei tarvita tulkkausta, jolloin kustannukset jäävät pienemmiksi. On otettava huomioon myös psykologinen näkökulma ja osapuolten tarve ymmärtää, mihin he ovat suostumassa.

Sovittelijan olisi myös ymmärrettävä osapuolten kulttuuristaan liittyvät seikat ja oltava tietoinen kulttuurieroista.

Nykyaikaisia viestintäkeinoja (puhelin, videoneuvottelu, nettikamera jne.) käyttäen voidaan alentaa kustannuksia ja järjestää sovittelu myös silloin kun jompikumpi osapuoli ei voi olla henkilökohtaisesti läsnä. Tällaiset välineet olisi oltava käytettävissä kaikissa jäsenvaltioissa, ja myös ”etäsovittelua” olisi kokeiltava.

Sovittelun tueksi olisi tätä varten luotava suojattuja interaktiivisia välineitä.

Riippumatta siitä, mitä kieltä sovittelussa käytetään, kaikkien osapuolten on ymmärrettävä sovittelijan/sovittelijoiden käyttämää kieltä ja terminologiaa.

Sovittelun ja lapsen liittyvien oikeusmenettelyjen välinen suhde

Useissa kansainvälisissä oikeusvälineissä pyritään edistämään sovintoratkaisun tekemistä:

- [Bryssel IIa -asetus](#): 46 artikla (sovitteluratkaisun täytäntöönpanokelpoisuus)
- [vuonna 1980 tehty Haagin yleissopimus](#): 7 artiklan c alakohta (keskusviranomaisten on pyrittävä turvaamaan lapsen vapaaehtoinen palauttaminen tai sovinnollisen ratkaisun aikaansaaminen), 10 artikla (asianmukaiset toimenpiteet lapsen palauttamiseksi vapaaehtoista tietä), 16 artikla (siinä valtiossa, minne lapsi on viety tai mistä häntä ei ole palautettu, ei saa antaa ratkaisua lapsen huoltoa koskevista oikeuksista).
- [vuonna 1996 tehty Haagin yleissopimus](#): 31 artikla (keskusviranomaisten on asianmukaisin toimenpitein edistettävä sovitteluratkaisujen aikaansaamista), 23 ja 26 artikla (sovitteluratkaisujen tunnustaminen ja täytäntöönpano), 16 artikla (sovellettava laki = sen valtion laki, jossa lapsella on asuinpaikka), 7 artikla (toimivalta toteuttaa lapsen suojelemiseksi tarvittavat toimenpiteet säilyy siinä sopimusvaltiossa, jossa lapsella oli asuinpaikka välittömästi ennen poisviemistä tai palauttamatta jättämistä), 24 artikla (päätöksen tunnustaminen etukäteen).
- [vuonna 2007 tehty Haagin yleissopimus](#): 19–31 artikla (elatusapupäätöksellä voidaan tarkoittaa myös sovittelussa aikaansaattua sopimusta).

Rikosoikeudellisten menettelyjen vaikutus

Sovittelussa on otettava huomioon rikosoikeudelliset menettelyt. Oikeus- ja hallintoviranomaisten, esimerkiksi keskusviranomaisten, olisi voitava antaa osapuolille tarvittavat yleistiedot asiaan sovellettavista laeista, jotka koskevat rikosoikeudellisten menettelyjen aloittamista ja lopettamista.

Lisätietoja keskusviranomaisista / kansainvälisen perhesovittelun yhteyspisteistä.

Tätä sivustoa ylläpitää Euroopan komissio. Sivuston tiedot eivät välttämättä edusta Euroopan komission virallista kantaa. Komissio ei ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. EU:n sivustoihin sovellettavat tekijänoikeussäännöt löytyvät oikeudellisesta huomautuksesta.

Päivitetty viimeksi: 06/10/2020